

STATUL ȘI POLITICA

Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)

Proiecte politice în secolul al XVIII-lea

Context extern și intern:

- Criza orientală:
  - războaiele ruso-austro-turce
  - Țările Române = teatru de război, suferă pierderi teritoriale
- instaurarea regimului fanariot în Moldova și Țara Românească (1711 / 1716-1821);
- ocupația habsburgică în Transilvania (1699-1867).
  - 1699 – Tratatul de la Karlowitz – Imperiul Otoman recunoaște stăpânirea austriacă în Transilvania
- Internaționalizarea problemei Principatelor cu ocazia tratatelor de pace
- Apariția conștiinței naționale
- Conturarea partidei naționale

Proiectele politice :

- proiecte de reforme, memorii boierești, proiecte de constituții, documente programatice
- obiective:
  - modernizarea statului
  - adoptarea de reforme
  - lupta de emancipare națională
  - unirea
  - independența
  - desființarea privilegiilor
  - emanciparea țăranilor și împrăștierea lor cu pământ
  - drepturi și libertăți
  - regim politic constituțional

1. Reformismul domnesc în Țara Românească și Moldova

- Constantin Mavrocordat (1730 – 1769) a realizat reforme cu scopul introducerii unei monarhii moderate de Adunările de Stări.
  - Reforme:
    - Administrativă – leafa pentru dregători
    - Fiscală – impozit unic plătit în 4 rate pe an
    - Socială (1746 / 1749):
      - ❖ desființarea șerbiei
      - ❖ stabilește claca la 12 zile /an în Țara Românească și 24 zile /an în Moldova
- Reforme juridice:
  - 1780 – *Pravilnicească condică* – un cod de legi elaborat de Alexandru Ipsilanti în Țara Românească.

2. **Reformismul imperial în Transilvania**

- 1701 – *Diploma leopoldină* – se formează Biserica Greco-Catolică (Unită cu Roma), ceea ce a contribuit la apariția unei elite de intelectuali români în Transilvania.
- Maria Tereza (1740-1780) și Iosif al II-lea (1780-1790) au realizat reforme:
  - 1759 – reforma religioasă – restaurarea religiei ortodoxe
  - 1777 – *Ratio Educationis* – reforma învățământului: creșterea numărului de școli confesionale și la sate
  - 1781 – Edictul de toleranță – libertatea cultului religios
  - 1784-1785 – reforma socială: patenta imperială de desființare a iobăgiei, anulată la moartea împăratului.

3. **Reformismul boieresc**

- Memorii adresate Marilor Puteri cu ocazia tratatelor de pace:
  - Pentru înlăturarea domniilor fanariote (40 de memorii între 1716-1821)
  - Pentru independență (10 memorii)
- Proiecte de reformă adresate Marilor Puteri
- Exemple:
  - 1769 – proiectul partidei naționale condusă de mitropolitul Moldovei Gavril Callimachi: republică aristocratică condusă de 12 boieri.
  - 1772 – memoriul de la Focșani: delegația de boieri din Țara Românească și Moldova înaintează Marilor Puteri un memoriu în timpul tratatelor de pace de la Focșani prin care cer domniile pământene și unirea Țării Românești cu Moldova sub protecția Rusiei, Austriei și Prusiei.
  - 1791 – memoriul de la Șiștov: în timpul tratatelor de pace de la Șiștov, boierii înaintează un memoriu prin care cer domniile pământene, neutralitate și independență sub protecția Rusiei și Austriei.

4. **Mișcarea de emancipare națională din Transilvania:**

- Obiective:
  - Recunoașterea națiunii române
  - Egalitate cu celelalte națiuni
  - Reprezentarea în instituții
  - Eliminarea denumirii jignitoare de tolerat
- 1744 – *Supplex Libellus* – Inochentie Micu
- 1784-1785 – răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan
- 1791 - *Supplex Libellus Valachorum* – Școala Ardeleană

Proiecte politice în prima jumătate a secolului al XIX-lea

1. Proiecte, memorii boierești la începutul secolului al XIX-lea:

- 1802 – boierii moldoveni înaintează un memoriu împăratului Franței, Napoleon Bonaparte;
- 1802 – Dumitrache Sturza – *Planul de oblăduire aristo-democratică*
- 1817-1818 – marele vistiier Iordache Rosetti-Roznovanu redactează 8 proiecte de reformă: domnia urma să aibă doar rol de supraveghere și control, puterea reală fiind exercitată de Adunarea Obștească și de un divan boieresc;
- 1821–1822 – 75 de memorii și proiecte înaintate Marilor Puteri prin care cereau domn pământean.

2. Reforme juridice domnești:

- 1817 – *Codul Callimachi* – Scarlat Callimachi (Moldova)
- 1818 – *Legiuirea Caragea* – Ioan Caragea (Țara Românească)

3. Proiectul revoluției lui Tudor Vladimirescu din 1821 (Țara Românească)

- Cauze:
  - regimul fanariot
  - lipsa reformelor
  - corupția
  - privilegiile boierilor
- context: mișcarea de eliberare a grecilor de sub dominația otomană, condusă de societatea secretă Eteria (Alexandru Ipsilanti)
- proiectul politic = ***Cererile norodului românesc*** (document – programatic):
  - domn ales de țară (domn pământean)
  - adunarea poporului
  - desființarea privilegiilor
  - funcții pe merit
  - armată națională întreținută de mănăstiri
  - impozit unic plătit în 4 rate / an
  - desființarea vămile interne
- consecințe: deși revoluția a fost înfrântă, ea a determinat înlăturarea regimului fanariot în 1822 și revenirea la domniile pământene:
  - Grigore Dimitrie Ghica în Țara Românească
  - Ioniță Sandu Sturdza în Moldova

4. Constituția cărvunarilor (1822)

- *Constituția cărvunarilor* este un proiect de constituție redactat la Iași în 1822, de Ionică Tăutu.
- Nu a fost implementată datorită opoziției Rusiei și Turciei.
- Era influențată de ideile revoluției franceze.
- Prevederi:
  - Domn pământean
  - Adunare obștească
  - Autonomie

- Drepturi și libertăți
- Principii moderne:
  - Domnia legii
  - Separarea puterilor în stat

5. *Însemnare a călătoriei mele (1826)*

- Redactat de Dinicu Golescu.
- Cere unirea în Dacia Mare.

6. *Regulamentele Organice (1831 / 1832)*

- Context: instaurarea protectoratului rusesc prin Convenția de la Akkerman (1826) și Tratatul de la Adrianopol (1829);
- Au fost introduse în Țara Românească și Moldova.
- Introduceau pentru prima dată în spațiul românesc principiul separării puterilor în stat:
  - Puterea executivă:
    - Domnul:
      - ❖ Este ales de Adunarea Obștească Extraordinară
      - ❖ Numește miniștrii
    - Sfatul administrativ: alcătuit din miniștri
  - Puterea legislativă:
    - Domnul:
      - ❖ Are inițiativă legislativă
      - ❖ Drept de a dizolva Adunarea Obștească
    - Adunarea Obștească:
      - ❖ Elaborează legi
      - ❖ Adoptă proiectele domnului
  - Puterea judecătorească – Înaltul Divan Domnesc

7. *Proiectul Partidei Naționale condusă de Ion Câmpineanu în Țara Românească (1838)*

- Au fost redactate proiecte de constituții:
  - ***Osăbitul act de numire a suveranului românilor***
  - ***Act de unire și independență***
- Prevederi:
  - Înlăturarea suzeranității otomane și a protectoratului rusesc
  - Unirea în regatul Daciei
  - Alegerea unui domn ereditar
  - Guvernare constituțională și reprezentativă
  - Egalitate în fața legii
  - Drepturi și libertăți

8. *Proiectul politic pașoptist (1848 – 1849)*

- Revoluția burgheză de la 1848-1849 – *primăvara popoarelor europene*.
- Context, factori:
  - Lupta de eliberare a popoarelor
  - Răspândirea ideilor revoluției franceze
  - Declanșarea revoluțiilor în Europa

- Contactul intelectualilor români cu Occidentul
  - Formarea societăților secrete (Frăția)
  - Rolul presei în răspândirea ideilor revoluționare
- Cauze generale:
- Încălcarea autonomiei Țărilor Române
  - Regimul regulamentar din Țara Românească și Moldova
  - Dorința de emancipare a românilor din Transilvania
  - Lipsa reformelor
  - Situația grea a țăranilor
  - Privilegiile boierilor
  - Inegalitățile sociale
  - Lipsa drepturilor și libertăților
- Revoluția a avut un triplu caracter: politic, social-economic și național
- Obiective:
- Politice:
    - ❖ Obținerea de drepturi politice
    - ❖ Regim constituțional, democratic
  - Social-economice:
    - ❖ îmbunătățirea situației țăranilor
    - ❖ Eliminarea privilegiilor sociale
    - ❖ Reforme în economie
  - Naționale:
    - ❖ Respectarea autonomiei
    - ❖ Independența
    - ❖ Unirea
    - ❖ Emanciparea românilor din Transilvania
- Revoluția în Moldova:
- 27 martie 1848, la Iași, la hotelul Petersburg, revoluționarii moldoveni adoptă documentul programatic **Petițiunea proclamațiune:**
    - ❖ Caracter moderat
    - ❖ Prevederi:
      - Sfânta păzire a Regulamentului Organic
      - reforma învățământului
      - grabnica îmbunătățire a situației țăranilor
      - reforma judecătorească
      - modernizarea statului
      - drepturi și libertăți
  - Vasile Alecsandri, Alexandru Ioan Cuza etc.
  - documentul este înaintat domnitorului Mihail Sturdza, care îl respinge și arestează o parte din revoluționari.
- Revoluția în Transilvania:
- Are loc o dublă revoluție: revoluția maghiară intră în conflict cu cea română, proclamând anexarea Transilvaniei la Ungaria și refuzând acordarea de drepturi egale românilor;
  - la 3 – 5 mai 1848 are loc Marea Adunare Națională de pe Câmpia Libertății de la Blaj (circa 40 000 oameni):

- ❖ Simion Bărnuțiu prezintă documentul - programatic **Petiția Națională**:
    - Cereri:
      - egalitatea în drepturi a națiunii române cu celelalte națiuni;
      - oficializarea limbii române
      - recunoașterea națiunii române
      - școli în limba română
      - reprezentarea proporțională cu numărul românilor în Dietă, administrație, justiție
      - independența bisericii române
      - desființarea iobăgiei fără despăgubire
      - garda națională
      - libertatea persoanei, a cuvântului, a întrunirilor
    - ❖ revoluționari: Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Alexandru Papiu Ilarian, Andrei Șaguna, August Treboniu Laurian etc.
    - ❖ românii resping anexarea Transilvaniei la Ungaria
  - Dieta din Cluj votează anexarea Transilvaniei la Ungaria
  - 3/13 septembrie 1848 – a III-a Adunare de la Blaj adoptă o rezoluție:
    - ❖ Respinge anexarea Transilvaniei
    - ❖ Organizarea rezistenței armate: 15 prefecturi și 15 legiuni
    - ❖ În Munții Apuseni rezistența armată e condusă de Avram Iancu (*craiul munților*), cu Legiunea *Auraria Gemina*.
  - Martie 1849 – este adoptată Constituția Imperiului Habsburgic: autonomia Transilvaniei, recunoașterea națiunii române.
  - Primăvara-vara anului 1849 – proiectul de pacificație de la Seghedin prin care revoluționarii maghiari recunosc unele drepturi pentru români.
  - Revoluția maghiară este înfrântă datorită sprijinului militar primit de Habsburgi din partea Rusiei: august 1849, la Șiria, lângă Arad, maghiarii capitulează.
- Revoluția în Țara Românească:
- 9 iunie 1848, la Islaz, este prezentat documentul – programatic (proiect) al revoluției: **Proclamația de la Islaz** (autor I.H.Rădulescu), care devine constituție în timpul guvernării revoluționare.
  - Prevederi ale proiectului :
    - ❖ emanciparea clăcașilor și împrumutarea țăranilor cu despăgubire
    - ❖ desființarea protectoratului rusesc
    - ❖ autonomie față de turci
    - ❖ egalitate în drepturi politice
    - ❖ desființarea privilegiilor
    - ❖ adunare generală reprezentativă
    - ❖ alegerea unui domn responsabil pe 5 ani din toate stările sociale
    - ❖ libertatea tiparului
    - ❖ gardă națională
    - ❖ contribuție generală
    - ❖ instrucție egală și întreagă pentru toți românii
  - domnitorul Gheorghe Bibescu abdică.
  - se formează un guvern revoluționar, prezidat de mitropolitul Neofit, din care făceau parte și Ștefan Golescu, Christian Tell, Nicolae Golescu, Nicolae Bălcescu, C.A.Rosetti, Ion Heliade Rădulescu, Gheorghe Magheru, Ion Brătianu.
  - Iunie – septembrie 1848 – regim politic revoluționar. Măsuri :
    - ❖ desființează privilegiile

- ❖ acordă drepturi și libertăți
  - ❖ instituie tricolorul ca drapel național
  - ❖ crează gărzile civice, comisii revoluționare
  - ❖ alcătuiește o armată națională
  - ❖ problema agrară a creat neînțelegeri între revoluționari
  - turcii intervin prin Soliman Pașa, iar la 28 iulie guvernul revoluționar e înlocuit cu o locotenență domnească (I. H. Rădulescu, Ch. Tell, N. Golescu)
  - presiunea Rusiei, nemulțumită de măsura luată de turci, determină înlocuirea lui Soliman Pașa cu Fuad Effendi, care înfrânge revoluția.
  - au loc luptele de pe Dealul Spirii (13 septembrie 1848) între pompierii conduși de Pavel Zăgănescu și armata otomană condusă de Fuad Effendi.
- Alte documente – programatice ale proiectului pașoptist:
- ***Prințiipiile noastre pentru reformarea patriei*** (Vasile Alecsandri, Costache Negri), redactat la Brașov, 12 mai 1848.
    - ❖ Este cel mai radical proiect din timpul revoluției pașoptiste.
    - ❖ Desființarea privilegiilor
    - ❖ Egalitate în drepturi, egalitate în fața legii
    - ❖ Unirea Moldovei cu Țara Românească
    - ❖ Independență
    - ❖ Emanciparea țăranilor și împrăștierea fără despăgubire
  - ***Dorințele partidei naționale în Moldova*** (Mihail Kogălniceanu), Cernăuți, august 1848.
    - ❖ desființarea privilegiilor
    - ❖ emanciparea țăranilor clăcași și împrăștierea cu despăgubire
    - ❖ egalitate în fața legii
    - ❖ libertăți democratice
    - ❖ învățământ gratuit
    - ❖ unirea Moldovei și Țării Românești
- Consecințe, importanță:
- Deși revoluția a fost înfrântă, ea a contribuit la:
    - ❖ Accelerarea dezvoltării societății
    - ❖ Trasarea principalelor obiective: unirea și independența
    - ❖ Încurajarea luptei de emancipare națională
  - Emigrația românească a făcut cunoscute în străinătate obiectivele românilor. Astfel, proiectul politic pașoptist, prin documentele sale, stă la baza formării României Moderne
  - Este reintrodus regimul regulamentar în Țara Românească și Moldova prin Convenția de la Balta Liman din 1849 dintre Rusia și Imperiul Otoman.

Proiecte politice în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

1. Formarea (constituirea) statului român modern. Proiectul Unirii Principatelor

- 1853-1856 – redeschiderea *crizei orientale* prin Războiul Crimeii. Rusia este înfrântă de Turcia, sprijinită de Anglia și Franța.
- **1856 – Congresul de pace de la Paris**
  - ❖ Se discută problema românească ca problemă europeană (internaționalizarea problemei românești)
  - ❖ Unirea Principatelor este susținută de contele Walewski, ministrul de externe francez.
  - ❖ Hotărâri:
    - Inlăturarea protectoratului rusesc, care este înlocuit cu garanția colectivă a celor șapte Mari Puteri (Franța, Anglia, Austria, Rusia, Prusia, Imperiul Otoman și Sardinia)
    - Rusia retrocedează Moldovei cele trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Ismail și Bolgrad)
    - Libertatea de navigație pe Dunăre
    - Reînființarea armatei naționale
    - Libertatea comerțului
    - Respectarea autonomiei
    - Menținerea suzeranității otomane
    - Consultarea românilor în problema unirii – întrunirea adunărilor ad-hoc
- **1857 – Rezoluțiile Adunărilor ad-hoc (Divanuri ad-hoc):**
  - ❖ Adunările aveau rol consultativ. Din ele au făcut parte pentru prima dată și țărani (caracter reprezentativ)
  - ❖ Rezoluțiile cereau:
    - autonomia Principatelor
    - Unirea Principatelor sub numele de România
    - prinț străin dintr-o dinastie domnitoare a Europei
    - neutralitatea Principalelor
- **1858 – Convenția de la Paris (rol de Constituție)**
  - ❖ Oferă o unire parțială
  - ❖ Statul numit Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei
  - ❖ vor avea doi domni aleși pe viață, două guverne și două adunări legiuitoare
  - ❖ instituții comune: Înalta Curte de Casație și Justiție și Comisia Centrală, ambele cu sediul la Focșani
  - ❖ separarea puterilor în stat
  - ❖ menținerea suzeranității otomane și a garanției colective a Marilor Puteri
  - ❖ vot censitar
  - ❖ drepturi și libertăți
- **24 ianuarie 1859 - Faptul împlinit (dubla alegere a lui A. I. Cuza):**
  - ❖ Convenția nu prevedea ca cei doi domni să fie persoane diferite.
  - ❖ Românii au pus Marile Puteri în fața faptului împlinit prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, la 5 ianuarie 1859 în Moldova și 24 ianuarie 1859 în Țara Românească.

2. *Proiecte / măsuri pentru consolidarea și modernizarea statului român modern*

➤ **Consolidarea statului român modern** s-a realizat prin măsuri de politică internă și externă:

- reforme
- instaurarea monarhiei constituționale ereditare
- elaborarea Constituției
- constituirea partidelor politice
- modernizarea instituțiilor
- obținerea independenței de stat

a) **În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859 – 1866)**

➤ Recunoașterea unirii:

- Toamna 1859 – Conferința Marilor Puteri de la Paris: este recunoscută dubla alegere a lui Cuza
- Decembrie 1861 – Conferința de la Constantinopol: recunoașterea unirii depline doar pe timpul domniei lui Cuza. Acesta primește firman de la sultan.

➤ Unificarea instituțiilor:

- Sunt unificate armata, serviciul de poștă, telegraf, vamal
- Unificarea Guvernului și Parlamentului (1862)
- Stema comună
- Capitala București
- se adoptă numele de România (1862)

➤ Reforme (măsuri interne):

- 1863 – **Legea secularizării averilor mănăstirești** (trecerea averilor mănăstirilor închinat sau pământene în proprietatea statului)
- Octombrie 1863 – prim-ministru Mihail Kogălniceanu
- Proiectul legii rurale a întâmpinat opoziția conservatoare din cadrul Adunării legislative. Ca urmare, la 2 mai 1864 Cuza dă o lovitură de stat prin care dizolvă adunarea și supune unui plebiscit noua lege fundamentală împreună cu o lege electorală, care este aprobată.
  - ❖ mai 1864 **Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris** (noua Constituție)
  - ❖ atribuțiile domnului cresc – domnie autoritară
  - ❖ Parlamentul devine bicameral – o nouă cameră Corpul Ponderator (Senat)
  - ❖ Este înființat Consiliul de Stat – elabora legi
  - ❖
- **Legea electorală** – mai 1864 (vot censitar, cu scăderea censului și creșterea numărului alegătorilor)
- **Legea rurală** – august 1864
  - ❖ emanciparea clăcașilor prin răscumpărare
  - ❖ împrumutarea țăranilor în funcție de numărul de vite
  - ❖ răscumpărare pe 15 ani
  - ❖ loturile nu pot fi înstrăinate 30 de ani

- **Legea instrucțiunii** – noiembrie 1864 (învățământul primar devine gratuit și obligatoriu). A fost organizat învățământul superior (Universitățile din Iași și București).
- **Legea organizării armatei** – noiembrie 1864 (toți românii între 20 și 50 ani pot fi mobilizați)
- **Codul civil** – decembrie 1864
  - ❖ după modelul Codului civil al lui Napoleon
  - ❖ modernizarea sistemului juridic
  - ❖ introducea căsătoria și divorțul civil
- abdicarea lui Cuza:
  - la 11/23 februarie 1866 Cuza e obligat să abdice de către „monstruoasa coaliție” (alianță formată din liberali și conservatori care erau nemulțumiți de regimul autoritar)
  - se formează o locotenentă domnească care avea drept scop evitarea prăbușirii unirii și aducerea unui prinț străin.

b) Proiectul monarhiei constituționale

- A fost un obiectiv al Adunărilor ad-hoc.
- Aducerea unui prinț străin:
  - Filip de Flandra, fratele regelui Belgiei refuză propunerea.
  - Aducerea principelui Carol de Hohenzollern – Sigmaringen, cu sprijinul lui Napoleon al III-lea și acordul regelui Prusiei (Wilhelm I, viitorul împărat al Germaniei).
- Carol a călătorit în secret cu pașaport elvețian și după ce a juns în țară a depus jurământul față de țară la 10 mai 1866.
- **Carol I (1866-1914)** – domn între anii 1866 – 1881 (în 1878 Carol I primește titlul de Alteță Regală) și rege al României între anii 1881-1914.
- **Constituția din 1866** – instaurarea monarhiei constituționale ereditare.

c) Proiectul partidelor politice

- principiul pluripartidismului
- **Partidul Liberal** – constituit în 1875 prin coaliția de la Mazar Pașa (în casa englezului Sir Stephen Lakeman)
  - deviza *prin noi înșine*
  - liberalismul promova:
    - protejarea economiei naționale
    - încurajarea capitalului românesc
    - dezvoltarea industriei, comerțului, băncilor
    - lider: Ion C. Brătianu, Ion I. C. Brătianu
- **Partidul Conservator** (1880)
  - *teoria formelor fără fond*
  - deviza *pașilor mărunți*
  - gruparea din jurul *Junimii*
  - membri: Petre P. Carp, Titu Maiorescu, Lascăr Catargiu
  - conservatorismul promova:
    - intervenția statului

- respinge parlamentarismul
- minimalizează rolul burgheziei
- susține monarhia
- rolul țărănimii
- susține transformări graduale, după specificul național, nu după modelul occidental

d) Proiectul independenței de stat (1877-1878)

- 1877-1878 – participarea României la războiul de independență împotriva Imperiului Otoman
- 9 – 10 mai 1877 – proclamarea independenței
- 1878 – independența este recunoscută la Congresului de pace de la Berlin
- Unirea Dobrogei cu România

STATUL ȘI POLITICA

bacalaureatistorie.info

Proiectul formării statului național unitar român (Proiectul constituirii României Mari)

Context favorabil:

- România participă la Primul Război Mondial de partea Antantei între anii 1916-1918. Victoria Antantei.
- Convenția politică cu Antanta din august 1916 recunoștea dreptul României asupra provinciilor istorice aflate în Austro-Ungaria.
- destrămarea Imperiului Țarist datorită revoluției bolșevice.
- destrămarea Austro-Ungariei, învinsă în război.
- Proclamarea principiului autodeterminării popoarelor (documentul *Cele 14 puncte* ale președintelui american Wilson).

Unirea Basarabiei cu România

- Basarabia fusese ocupată de Rusia în 1812.
- Autonomia:
  - 3 aprilie 1917 – înființat Partidul Național Moldovenesc
  - Octombrie 1917 – Congresul ostașilor moldoveni proclamă autonomia provinciei
  - Se formează Sfatul Țării ca organ suprem de conducere (Ion Inculeț)
  - 2 decembrie 1917 – proclamată Republica Democrată Moldovenească
- Independența:
  - Ianuarie 1918 – este solicitată intervenția armatei române datorită dezordinii create de trupele rusești.
  - 24 ianuarie 1918 – are loc proclamarea independenței de către Sfatul Țării.
- Unirea:
  - **27 martie / 9 aprilie 1918 - Sfatul Țării votează unirea Basarabiei cu România.**
- Consecințe:
  - Rusia rupe legăturile diplomatice cu România și confiscă tezaurul.

Unirea Bucovinei cu România

- Bucovina fusese anexată de Austria în 1774.
- Pericolul anexării la Galiția. Ucraina amenința cu anexarea.
- Octombrie 1918 – se formează Consiliul Național Român, care invocă dreptul la autodeterminare la 9 octombrie.
- 14 oct. 1918 are loc Adunarea națională de la Cernăuți, care se proclamă ca Adunare Națională Constituantă (Iancu Flondor). Decide unirea cu celelalte provincii românești din imperiu într-un stat național.
- Este solicitată intervenția armatei române.
- **15 / 28 noiembrie 1918 – Congresul General al Bucovinei votează unirea cu România.**

Unirea Transilvaniei cu România

- 29 septembrie / **12 octombrie 1918 – Declarația de autodeterminare (independență) de la Oradea**, redactată de Vasile Goldiș în casa dr. Aurel Lazăr. Este citită în Parlamentul de la Budapesta de către Alexandru Vaida-Voevod.
- Este respins manifestul împăratului Carol I *Către popoarele mele credincioase*, care propunea federalizarea Imperiului.

- Se formează Consiliul Național Român Central (Ștefan Cicio-Pop)
- 18 noiembrie/ **1 decembrie 1918 – Marea Adunare Națională de la Alba Iulia**
  - 1228 delegați, peste 100.000 de oameni
  - Adunarea este prezidată de Gheorghe Pop de Băsești
  - Este adoptată **Rezoluția**:
    - ❖ se votează unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România.
    - ❖ Se decide autonomia provizorie.
    - ❖ se alege un Consiliu Dirigent (guvern provizoriu) condus de Iuliu Maniu
    - ❖ se formează Marele Sfat Național (Gheorghe Pop de Băsești), cu rol legislativ.

Recunoașterea unirii:

- 22 decembrie 1919 – Legea de ratificare a Unirii
- Conferința de pace de la Paris (1919-1920) – marile puteri au recunoscut unirea provinciilor istorice cu România.
- 15 octombrie 1922 – încoronarea la Alba Iulia a regelui Ferdinand și a reginei Maria ca suverani ai României Mari (România *dodoloață*)

Consecințele Unirii din 1918

- **Se formează statul național unitar român.**
- Crește numărul populației, crește teritoriul.
- Crește prestigiul României.
- Nevoia de integrare a provinciilor – necesitatea unor reforme:
  - Votul universal (1918)
  - Reforma agrară (1921)
  - Constituția din 1923
  - Drepturile minorităților